

ikke nævnt med ét ord. Af gode grunde: loven blev lavet langt før, der blandt kulturbureaukraterne var tænkt på, at man også kunne have en workshop. I den nye lov er drift af workshop opført som et af filmfondens mange gøremål. Der burde også stå, at det er filmfondens opgave at distribuere filmene, men selv om det ikke kommer til at stå der, så bør filmfonden give workshoppen og alle de øvrige distributionsorganer på den mere alternative fløj økonomiske midler til en rimelig, helt åben distribution – i retning af det svenske Filmcentrum. Selv om det flere steder i udlandet har vist sig meget vanskeligt – og herhjemme vil det ikke blive mindre vanskeligt på grund af Filmcentralens »dumpingpriser« – at få en indtjening til produktion via distribution, så bør også det være en del af endemålet, at lave en evighedsmaskine, således at den enkelte kan få penge hjem på sine produkter. Det vil også give et friere forhold til både film og workshop.

Men indtil videre må interesserede altså ringe til instruktøren og ordne det privat.

Fordelingen af de penge, der kommer ind ved salg eller udlejning af en workshop-film, har været et af de store problemer i workshoppen. Workshopkens medlemmer laver deres film uden arbejds løn og får blot de tekniske udgifter betalt af workshoppen. Ifølge de nuværende retningslinier skal indkomne beløb deles fifty-fifty mellem filmarbejderne og workshoppen, hvilket de fleste er enige om er en urimelighed. Arbejdsudvalg og ledelse har derfor foreslået en ordning, ifølge hvilken arbejds holdet har førstehedsret på indtægterne og skal have deres arbejds løn hjem, før workshoppen får del af indtægterne. Forslaget er forlængst godkendt af filmfondens bestyrelse, men bureaukraterne i Danmarks Radio har endnu trekvart år efter forslaget udformning ikke kunnet snøve sig sammen til at godkende det. Derfor er man i dag i den urimelige situation, at workshoppen reelt kan tjene penge på dens medlemmers gratis arbejdsindsats, og dette har næppe nogensinde været meningen. ■

WORKSHOP-FILM

Følgende workshop-film er tilgængelige i en distribuerbar 16 mm kopi, og hvor intet andet er opgivet, kan filmene lejes hos instruktøren via workshoppen.

Mao: Grib dagen, grib timen

Instruktion: Dino Raymond Hansen og Greger Nielsen. Filmen skildrer den kinesiske revolution set gennem Maos digte, af hvilke nogle læses op på lydsiden. Forskellige kinesere udtaler sig om, hvad disse digte betyder i deres hverdag, og filmen rummer desuden materiale fra kinesiske dokumentarfilm. (Udlejning: Statens Filmcentral).

Tornerose var et vakkert barn

Instruktion: Jytte Rex og Kirsten Justesen. Den første danske kvindofilm er et forsøg på at finde frem til den kvindelige identitet i en række tvetydige tableauer, hvor kvinder udtaler sig, danser og synger eller er til stede i deres daglige miljø. Filmen er bl.a. en kritik af det fastlåsedede rollemønster og et forsøg på at vise, at kvinder overlever alle undertrykkelsesforsøg.

Slumstormerne, Stærekassen og Det kan blive bedre, kammerat

Instruktion: Chr. Braad Thomsen og Dirk Brüel. En slumstormer-trilogi, hvis første film beskriver et af de første slumkollektiver »Jærgergården« fra dets oprettelse i december 1970 til kollektivet 3 måneder senere blev stormet af politiet. »Stærekassen« beskriver situationen omkring den dødsdømte

Christianshavner-bygning, og trilogiens sidste film handler om september-offensiven og er bl.a. baseret på en række af slumstormernes kampsange, der præsenteres i det miljø og under de aktioner, som sangene er skabt til. (Udlejning: Statens Filmcentral).

Ironside og Fællesmarkedet

Instruktion: Jannik Hastrup. Denne protest mod Danmarks tilslutning til Fællesmarkedet har som ramme en historie om Ironsides tre hjælpere, der skal notere EF-modstandere til de hemmelige kartoteker, hvilket de nægter at gøre, fordi de selv er modstandere. I den efterfølgende retssag mod dem benytter Ironside situationen til en hård politisk kritik af Fællesmarkedet, alt sammen i en muntert-naiv tegneserie-stil. (Udlejning: Statens Filmcentral).

Kvinden i EF

Instruktion: Mette Knudsen, Li Vilstrup, Dola Bonfils, Mette Bauer. Gennem interviews med kvinder på forskellige arbejdspladser forsøger filmen at give et indtryk af, hvordan kvinderne ser på kønsrollemønsteret herhjemme og hvilken holdning de har til Fællesmarkedet. Disse interviews er sammenklippet med kommentarer af kvinder, der har sat sig grundigt ind i de EF-spørgsmål, der særligt vedrører kvindens stilling. De understreger, hvem der især har fordel af EF, nemlig de store kapitalkoncentrationer. (Udlejning: Statens Filmcentral).

Kinesisk bordtennis

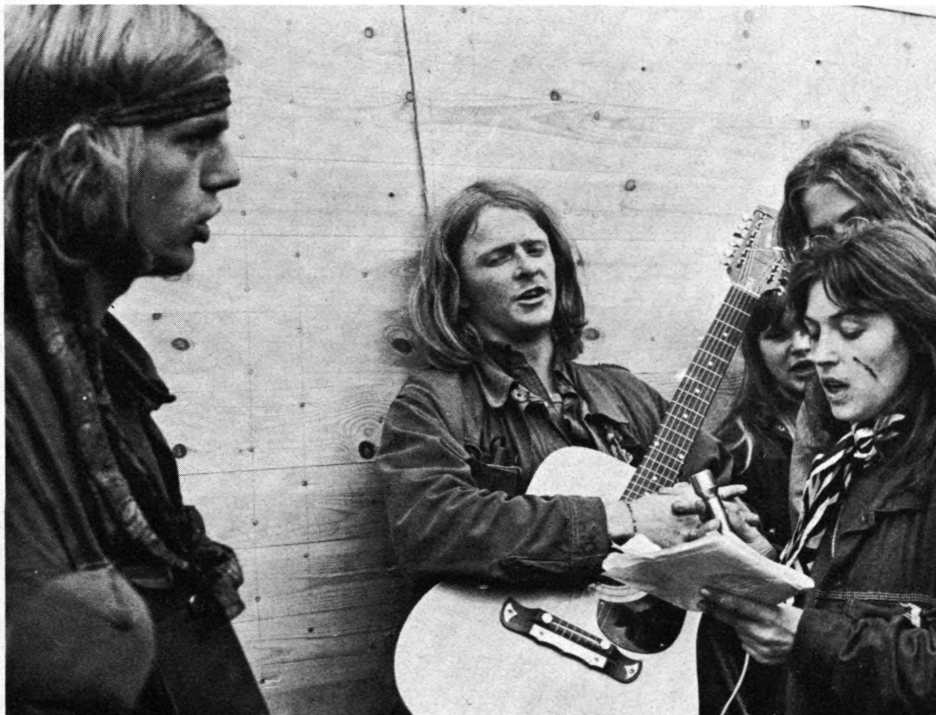
Instruktion: Jørgen Leth. I forlængelse af sin Torben Ulrich-film har Leth filmet kinesiske bordtennis-virtuoser på turné i Europa. Han koncentrerer sig om spillets poetiske kvaliteter, præsenterer hyppigt slow-motion-optagelser af spillet og kommenterer med tekster, hvad vi ser.

Der kommer nogen

Instruktion: Morten og Mikkil Bo. En regulær novellefilm om en ung mand, der vil slappe af i et sommerhus, men som hører mystiske fodtrin og andre lyde i det tomme hus og til sidst bryder sammen. En original skildring af et skizofrent tilfælde med en billed- og lydside, der kommer stadigt mere i konflikt med hinanden.

Afgang 15.43

Instruktion: Jørgen Mikkelsen og Torben Eilsø. En symbolsk novellefilm om nogle mennesker, der mødes i en ventesal og som

Røde Claus og venner synger kampsangen »Boliger før Banker« i Chr. Braad Thomsens politiske musical »Det kan blive bedre, kammerat«, produceret af workshoppen.

siden kommer ind i en tog-kupé, der ikke bevæger sig ud af stedet. Filmen handler om iagttagelser af mennesker i en anormal situation.

En husmor

Instruktion: Astrid Pade, Vibeke Herbert, Anne Sprogøe. En novelle-film om en hjemmegående husmor, der i sin ensomhed inviterer en fremmedarbejder med sig hjem, uden at de er i stand til at tale med hinanden. Filmen konkluderer, at kvinder og fremmedarbejdere bør slutte sig sammen og bekæmpe deres udbyttere. De tre roller spilles af Vibeke Banke, Olaf Nielsen og Alexander Gruchinsky.

Rapport fra den sidste station

Instruktion: Vojislav Mladinovic. Filmen beskriver ensomme mennesker på et alderdomshjem, hvor de ikke har andet at foretage sig end at vente på – og i flere tilfælde længes efter – døden. Mens kameraet hviler på deres tavse og trætte ansigter, fortæller de på lydsiden om deres tilværelse på hjemmet.

Fejer lb

Instruktion: Ira Brenner. Portræt af en af de sidste skorstensfejere. Billedsiden viser skorstensfejerens arbejde, mens han på lydsiden fortæller anekdoter fra sin hverdag. (Udlejning: Dansk Folkemindesamling).

Hesteklaus og Anomi

Instruktion: Poul Goldschadt. »Hesteklaus« er et portræt af en værtshusdigter, der reciterer sine værker på forskellige beværtninger i det indre København. »Anomi« handler om en ung mands fremmedgørelse, hans protest mod forældres og institutioners autoritet.

Fremmedarbejder

Instruktion: Jørgen Haagen Humle. Filmen konfronterer nogle fremmedarbejdere med en livlig ung dansk pige og forsøger at fremprovokere situationer, der kan vise sammenstødet mellem forskellige kulturer.

Manden i spejlet

Instruktion: Peter Avondoglio. En film om dværgen Nellos selvtilids-problemer. Han lever i spejlkabinettets fantasiverden, hvor han er i stand til at se sig selv i naturlig størrelse og dermed opnå de ting, han ikke kan få udenfor.

Gæsterne

Instruktion: Per Mannstaedt. Filmen handler om nogle mennesker i et sommerhus, to par der mødes, om stemninger der opstår og forsvinder igen, om kontakt og kontaktløshed.

Wilhelm Freddie

Instruktion: Per Kirkeby. En 90 minutter lang samtale med Freddie, der gennemgår sin karriere, fortæller om sit kunstsyn og sin praktiske indsats for dansk malerkunst.

Oluf Gandrup

OLE ROOS - TO DOKUMENTER

Ole Roos er en alvorlig mand. Han går ikke på kompromis. Efter en række fremragende kortfilm, bl.a. »Michel Simon« og »PH lys«, spillefilmdebuterede han i 1969 – ikke særlig vellykket – med »Kys til højre og venstre« (efter Jens Gielstrups roman af samme navn). Det var manierismen, forgæbelsen i filmmediet og den (deraf følgende) manglende interesse for intrigen: personernes fortid og begrundelsen for deres gøren og laden, anklagerne især lød på. Tilsyneladende har Roos ikke taget sig denne kritik særlig nær. Han fortsætter, hvor han slap.

Det på en gang forfriskende og problematiske ved Ole Roos er således, at han fastholder en bestemt måde at lave film på, på trods af at den ikke falder i god jord – heller ikke hos publikum. Sådan noget gør man kun, hvis det man har at sige, er af en vis påtrængende personlig karakter.

En mand

»En mand«, frit efter Soyas novelle af samme navn, har som overskrift »Betrachten Sie mich als ein Traum«. Ser man filmen uden biografstøj, alene, som jeg har gjort, tornes man straks på dens dystre vampyriske sort/hvide stemningsleje, et enerverende næsten ordløst kuvøseagtigt vacuum, kontrasterende emfaseret af skingert hylende jernbanelyde fra S-togene, der på uberegnelige tidspunkter farer forbi neden for den 3-værelses lejlighed, hvori det meste af filmen foregår. »Men det vænner man sig til«, siger Helle Hertz, den ene af filmens to personer, til den anden, Morten Grunwald. Denne er via en avisannonce – læst bag dugget telefonboksrudd – ankommet stor og mørk, konstant hattebærende og cigarrygende (mellem tænderne – frækt lige ud i vejret) for at leje værelse. Han tager det, og så begynder den nonverbale parringsleg mellem den ganske almindelige smålidelige kontormusede udlejerse og den store, tavse stranger. »Hvad laver De egentlig?«, spørger hun i filmens kernescene, da de to hen mod slutningen endelig er på nippet til at sige mere end goddag og farvel til hinanden, og sidder og ser på hans mindebilleder. Han er forhenværende sømand, viser det sig, og har foruden billeder af sig selv og sig selv og sine damer også et: »Hvem er det?« – »Det er en fyr, jeg kendte, som brændte et bordel af i Bolivia, det er sgu rigtigt – ja, og så kvalte han en luder lige midt i hele bullesjajsen.« Hun: »Nai – ha-ha.« Han: »Det er skønt, det er godt, kan du tro.« Pause. Hun går chokeret bort.

Vores og hendes *opgejlede* mistanke – for

det første fordi filmens indledningssekvens viser fundet af en myrdet kvinde – han er åbenbart på flugt, skjuler sig – for det andet på grund af hans hele mystisk indesluttet provokerende adfærd, og for det tredje på grund af hans interesse i bemeldte indtil nu uopklarede mord (fremhævet ved at udsnit af avisreportager herom fylder hele læredet) – synes nu bekræftet: han er per-vers, seksualmorder.

Under hans næste fravær benytter hun derfor lejligheden til at søge konkrete beviser for sin antagelse – i hans kuffert, og finder ganske rigtigt(?) et par damesko i en mystisk pakke, vi kan huske fra filmens begyndelse. Uheldssvangert (kameravinklen) overrasker han hende midt i oppakningen. Noget afgørende må ske – vold eller sex. De kysser hinanden, og han kommanderer hende ind at ligge nøgen på sengen i det andet værelse. Det ser vi ikke, kun at han gæjlt brummende træder ind til anretningen. Så: dumpt mandebrøl, off screen. – Det er *ham*, der har fået en kniv i ryggen, og kameraet glider til slut dvælende fra kniv-ryg i gulvhøjde op ad den stumt siddende, fuldt påklædte Helle Hertz.

Vi bliver således forløst til sidst, selv om det ikke er orgasme, vi får – og det er netop filmens tema: den snævre forbindelse mellem vold (død) og erotik.

Det at vise, at frustration af elementære kræfter i mennesket, som de erotiske, forvandler disse fra deres oprindelig skabende og kommunikerende natur over i noget destruktivt og perverst, kan let blive lidt dollarbook freudiansk. De rette anvisninger til forståelse kan nemt blive for påpegende fede – og symbolerne omkring Morten Grunwald kan da også af og til forekomme lidt for tydelige: han prøver at sprænge en cykelkæde med brystmusklerne – den evige STORE cigar – og så har han »på bunden« en smuk lille sommerfuglesamling, som han (naturligvis) har et dobbelt forhold til (rammende vist i en scene, hvor han blidt giver en sommerfugl en tur rundt med gramfonens kiven, og så pludselig knuser den).

Freud er efterhånden blevet banal hverdagskost, men som sådan også rigtig og nødvendig. Efter flere gennemsyn synes jeg, Ole Roos ved at rense sin film for al udenomsnak, ved sin afståen fra traditionel publikumsvenlig epik, med blodig konsekvens har skabt et stringent billedigt, som er nær ved at være en genial banalitet.

»En mand« er en illusionsløs film, og det er rigtigt, at den mangler et fremadrettet og visionært perspektiv; derimod er der stor vinkel på bagud. Det er ikke bare Soyas